

II.

Sociálně-právní pomoc osobě, která ohrožuje sebe nebo okolí (z pohledu sociální práce, opatrovnictví). Rozdíl mezi pomocí a potrestáním; kdy nemůžeme zasahovat; kdy musíme nechat osobu jednat samostatně; kdy a jak napomáháme (formy, postupy)

ANOTACE:

Velmi často dochází k nucení sociálně-právní pomoci osobám, které nežijí život podle obecně platných pravidel slušného chování. Je ale třeba rozlišit, kdy jde o pomoc vítanou, potřebnou a je povinností sociálních pracovníků (i rodiny) pomoc poskytnout, a kdy jde pouze o naplnění očekávání společnosti a pomoc je vlastně omezením člověka.

Je těžké ustát rozdílnosti osob, kterým bychom mohli pomoci, ale pomoc je odmítána. Jsou případy, kdy je třeba zasáhnout/pomoci, protože osoba už to sama nezvládne, ale je třeba tyto situace s jistotou rozlišit od nucení pomoci pod vlivem nespokojeného okolí osoby.

V této oblasti má každý svoji roli – rodina, sociální pracovník na obci, v sociální službě, zástupce obce, případně opatrovník. Každý ji má trochu jinou a je třeba vymezit jednotlivé povinnosti a kompetence. Zvláště veřejní opatrovníci a sociální pracovníci na obci jsou často nuceni reagovat kvůli nespokojeným spoluobčanům a často je tak upřednostňován klid ve společnosti proti respektu jednotlivců, kteří potřebují ochranu.

Kdy a jak zasáhnout? Kdy „vnutit“ pomoc? A kdy naopak nikdo pomoc neposkytuje a rozhodně bychom měli pomáhat.

Opatrovnictví dospělých se velmi často přizpůsobuje potřebě okolí (spořádaní občané si stěžují, narušuje se společenské soužití, rodina vytváří tlak k „uklizení“ nemocného). Jak rozlišit situace, kdy jde o ochranu nemocného a kdy o ochranu okolí. Jaké nástroje kdy použít? Jak si použití obhájit? Kdo bude odpovídat za pomoc či zkázu? Jak specifické je opatrovnictví v rukách starosty, který má na mysli nejen blaho občana, ale také celé obce?

Co je a co není opatrovnictví (především veřejné na obci)? Co je a co není sociální práce (vykonávaná na obci)?

CÍL SEMINÁŘE:

Absolvent by měl být schopen rozlišit tíživost sociálně-právní situace osoby, která ohrožuje sama sebe a případně i své okolí. Měl by získat přehled o rozdílnostech situací a jednotlivých postupech. Měl by být schopen určit kompetence pomáhajících profesí. Co je v pravomoci obce, co v pravomoci sociální služby, rodiny, zástupce, opatrovníka, kdy musí zasáhnout složky záchranného systému, jaká je vzájemná kooperace a jak jí docílit. Tyto své postupy by díky logice, právu a příkladům měl být schopen nejen identifikovat, provést, ale i obhájit jejich provedení, což bohužel vzhledem ke společenské (laické) neznalosti je velmi složité.

Určeno hlavně pro opatrovníky (starosty, veřejné na obci) – se zaměřením na „zlobivé“ občany, kteří by potřebovali pomoci.

Jde o přednášku zaměřenou na etiku a vhodnost opatrovnictví a na to: „co tomu řeknou lidi/voliči/nadřizení“.

NÁPLŇ:

Smysl a účel podpory

- kdy je vhodné nechat osobu žít svůj život, i když to není podle hodnot společnosti
- kdy zajistí pomoc zastoupení členem domácnosti nebo podpůrcovství namísto opatrovnictví
- **kdy užít opatrovnictví, kdy by stačila pouze sociální práce**
- povinnosti sociálních pracovníků na obci napomáhat osobám, které nejsou schopny si ochranu samy zajistit (kdo má povinnost podávat návrh / podnět na soud)
- **rozdíl mezi omezenou svéprávností a neochotou žít „běžně“ (bezdomovectví, agrese, rušení veřejného pořádku, dluhy)**
- možná pomoc u osob, které omezení svéprávnosti cítí jako útok (je opatrovnictví opravdu nutné u dlužníků a bezdomovců, jak jim jinak účinně pomoci)

Praxe při omezování svéprávnosti

- kdy je účelné ustanovení opatrovníka
- kdy je účelné omezení svéprávnosti
- v kterých případech není nutné omezení svéprávnosti
- jaká je role sociálního pracovníka na obci před zahájením řízení, kdy je povinen tento pracovník situaci řešit
- jaká je role sociálního pracovníka v sociální službě před zahájením řízení, kdy je povinen tento pracovník situaci řešit
- vzájemné kompetence
- **role a využití záchranného systému (112; 150, 155, 158)**

Kdy je omezení svéprávnosti funkční a má smysl

- řízení zpravidla vyvolává rodina nebo sociální pracovník, jak má situaci správně hodnotit
- možnosti omezit / neomezit svéprávnost
- faktické omezení svéprávnosti
- soudem nařízené omezení svéprávnosti
- opatrovník pro provedení určitých jednotlivých právních jednání nebo správy majetku, je-li to nutné, aby se zabránilo závažné újmě
- opatrovník k ochraně zájmů osoby, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem
- opatrovník na návrh osoby, již působí zdravotní stav při správě svého jmění nebo při hájení svých práv obtíže
- **jak napsat správný návrh / podnět na soud, aby bylo dosaženo nejlepšího řešení pro člověka; kdo má povinnost ho napsat**

Výkon opatrovnictví a sociální práce

- **hranice mezi sociální prací a opatrovnictvím**
- spolupráce mezi opatrovníkem, sociálním pracovníkem na obci, sociální službou a rodinou
- **vzájemná provázanost opatrovnictví a sociálních služeb – kdo za co odpovídá, jaké mají vzájemná práva a povinnosti**
- pomoc ze strany sociálních pracovníků při vymáhání práv duševně postižených (pokud není opatrovník)

Starosta a opatrovnictví

- osoby mají vždy místní příslušnost a pomoci se obec nemůže zbavit
- **rozdíl v péči o běžné občany a o opatrovance z pozice úředníků na obci (vč. veřejných opatrovníků) a z pozice starosty, který vykonává opatrovnictví**
- starosta není sociální pracovník, co vše musí dělat sám a co může delegovat
- jaká je role úředníka sociálního odboru při pomoci na obci (pomoc v rámci sociální práce)

